

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 0850829767

Till
Stadsbyggnadskontoret

Södermalm 2:8, förslag till detaljplan för flerbostadshus längs med Lundagatan, 2016- 14774. Samråd nr 2

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet tillstyrker förslag till detaljplan med erinran om att trapporna ska återbyggas med befintligt material och med samma höga gestaltningsmässiga ambitioner som 1930-talets anläggning.

Ledamot M Lönnroth anmälde reservation enligt bilaga 1.

Ärendet

Föreliggande ärende innebär att två nya huskroppar uppförs i den slänt som skiljer Lundagatans båda nivåer från varandra. Byggnaderna innehåller bostäder i fyra våningar mot gatans nedre del och i två våningar mot den högre. Förslaget innebär att en av de trappor som idag förbinder nivåerna behöver flyttas till ett västligare läge. Rådet har tidigare prövat ett förslag på platsen med radhus (se bilaga 2).

Det aktuella planområdet har en intressant historia som är tydligt avläsbar i skarven mellan 1880-talets rutnätsplan för Södermalm och den öppna planen för kvarteret Marmorn från 1930. Skillnaden mellan planfilosofier sammanfaller med gatans olika nivåer. Som sammanbindande element finns tre trapplösningar med hög verkshöjd som bidrar till att dramatisera den naturgivna topografin.

Skönhetsrådet finner det inte självklart att platsen ska bebyggas men anser att det nya förslaget med två lameller som möter gatornas båda nivåer är så intressant och välgestaltat att rådet valt att tillstyrka förslaget. Det tidigare radhusprojektet ianspråk tog en stor del utav den befintliga grönskan och gjorde mötet mellan planfilosofier mindre avläsbar. Det tillförde inte heller den urbanitet i den lilla skalan som stadsradhus hade kunnat göra. Det nya förslaget är på så sätt bättre både i att behålla fler träd och större del av bergskärningen än det tidigare. Som arkitektur anser rådet att de båda byggnaderna är volymmässigt välstuderade och att de tillför en

stram men samtidigt artikulerad gestaltning till mötet mellan den befintliga bebyggelsen från förra sekelskiftet och 1930-talet. Placeringen i gatuliv med entréer och fönster mot gaturummen ger också mer av den urbanitet som rådet efterfrågat.

Skönhetsrådets skarpaste erinran gäller den västra trappan som föreslås monteras bort. Trappanläggningarna mellan Lundagatans nivåer håller mycket hög gestaltningsmässig klass. En ny trappa i ett västligare läge får inte under några omständigheter uppfattas som en billigare lösning än befintlig. Rådet anser att staden ska återbruka det stenmaterial som den västra trappan består av och att den nya trappan ges ett lika påkostat utförande som den trappa som uppfördes under 1930-talet.

Bilaga 1 till yttrande SR 2021/294

Ledamot M Lönnroth anmälde reservation enligt följande.

”Bergsskärningen på Lundagatan bör bevaras. Bergsskärningen på Skinnarviksbergets norra sida, vid Högalidsgatan, bör också bevaras. Skinnarviksberget är Södermalms mest dramatiska berg. Kontrasterna mellan bergets goda 30-talsarkitektur och tidigare epokers mera normala arkitektur nedanför är starka och avsedda. De båda bergsskärningarna och deras grönska bildar skarpa och därför effektfulla övergångar mellan olika tiders arkitekturideal. Dessa övergångar bör bevaras. Exploateringsnämndens markanvisningar på Lundagatan och Högalidsgatan är okänsliga mot det unika Skinnarviksberget. Ingenta bör genomföras. Rådet har redan avvisat förslaget att bygga i bergsskärningen vid Högalidsgatan. Exploateringsnämnden är för fixerad vid byggvolymen och tar för litet ansvar för stadens arkitektur och utformning. Stadsbyggnadskontorets förslag för Lundagatan är bättre än det förra banala förslaget med stadsradhus men nackdelarna överväger fortfarande.”

Bilaga 2 till yttrande SR 2021/294

2018-04-09

Dnr SR 2018/66

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 08-508 29 767

Till
Stadsbyggnadskontoret

Del av Södermalm 2:8 vid Lundagatan, förslag till detaljplan

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Föreliggande planförslag möjliggör uppförande av sexton stadsradhus längs med Lundagatan på Södermalm. Platsen som föreslås bebyggas utgör idag en grönslänt mellan Lundagatans båda nivåer. De sexton stadsradhusen har placerats något på skrå i relation till gatan och utformats så att ett mindre träd ska rymmas på den nedre nivån och en terrass på den övre.

Det aktuella planområdet har en intressant historia som är tydligt avläsbar i skarven mellan 1880-talets rutnätsplan för Södermalm och den öppna planen för kvarteret Marmorn från 1930. Den epokgörande HSB-anläggningen i kvarteret Marmorn, med Sven Wallander som arkitekt, tillhör ett av den svenska arkitekturhistoriens betydande verk och har den högsta kulturhistoriska klassificeringen. Skillnaden mellan planfilosofier sammanfaller med gatans olika nivåer. Som sammanbindande element finns tre välgestaltade trapplösningar som bidrar till att dramatisera den naturgivna topografin.

Skönhetsrådet välkomnar att nya typologier prövas, också i innerstaden. Stadsradhuset är en intressant boendeform som är mycket ovanlig i Stockholm jämfört med andra europeiska städer. I Sverige tog det lång tid för radhuset att nå acceptans som mellanform till lägenheten eller småhuset och därför är huvuddelen av de svenska radhusen uppförda som separata bebyggelsegrupper i ytterstadsmiljö under 1970- och 1980-talen. Bland de få äldre exempel som finns i gatumiljö i Stockholm märks mindre radhuslängor i Äppelviken och i Gamla Enskede.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829767
Växel 08-50829000
henrik.nerlund@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Enligt rådets mening bör stadsradhuset som typologi användas på platser som vinner på att skalan tas ned samtidigt som ett urbant gaturum uppnås. I det aktuella fallet misslyckas planförslaget på båda dessa punkter: husen är vare sig tillräckligt urbana eller placerade i ett parti som vinner på att minska skalan. Situationen på Lundagatan är snarare den motsatta med den monumentala placeringen av kvarteret Marmorn på klippans högsta punkt. Bebyggs partiet mellan gatans båda nivåer förändras Wallanders komposition på ett avgörande negativt sätt.

Vid en sammantagen bedömning finner rådet att platsen är mindre lämpad för bebyggelse och att stadsradhusens fördelar inte kommer till sin rätt längs Lundagatan. Skönhetsrådet avstyrker därför förslaget till detaljplan.

Stockholm som ovan

RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Ingemar Josefsson
Ordförande

Henrik Nerlund
Sekreterare

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2021-12-09
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2021-12-09